

ใบความรู้ เรื่อง โน้ตดนตรีไทย

1. โน้ตดนตรีไทยมีทั้งหมด 7 เสียง แต่ละโน้ตจะต่างกัน 1 เสียงเต็ม ดังนี้

เสียง	สัญลักษณ์แทนเสียง
โด	ค
เร	ร
มี	ม
ฟา	ฟ
ซอล	ช
ลา	ล
ที	ท

- โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านบน (X) หมายถึง โน้ตที่มีเสียงสูง เช่น โดเสียงสูง : คํ
- โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านล่าง (X) หมายถึง โน้ตที่มีเสียงต่ำ เช่น เรเสียงต่ำ : รุ
- โน้ตดนตรีไทย 1 บรรทัด มี 8 ห้องเพลง

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

โน้ตดนตรีไทย 1 ห้องเพลง มี 4 จังหวะ

กรณีที่มิโน้ตครบ 4 จังหวะ จะบันทึกโน้ตลงในแต่ละห้องจนครบ เช่น คคคค

ถ้าบางห้องมิโน้ตไม่ครบ 4 จังหวะ จะใช้เครื่องหมายขีด - บันทึกลงไปในห้องเพลง เช่น

4. จังหวะยกตก ดนตรีไทย

ในการอ่านโน้ตดนตรีไทยจะใช้วิธีการอ่านจังหวะยกและตก โดยมีการปรบมือไปตามจังหวะ

(จังหวะที่ 4 ทหนักที่สุด)

↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓
ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก

↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓	↑ ↓ ↑ ↓
ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก	ยก ตก ยก ตก
คคคค	รรรร	มมมม	ฟฟฟฟ	ชชชช	ลลลล	ทททท	ดํดํดํดํ

👉 ดบมือหนักเน้นจังหวะที่ 4

5. จังหวะดนตรีไทย ประกอบด้วย **จังหวะฉิ่ง** และ **จังหวะหน้าทับ**

– **จังหวะฉิ่ง** คือ จังหวะที่เกิดจากการใช้ฉิ่งเป็นเครื่องกำกับจังหวะ เสียงฉิ่งเป็นจังหวะเบา เสียงจับเป็นจังหวะหนัก เสียงฉิ่งบรรเลงแบบเปิดมือ เสียงจับบรรเลงแบบปิดมือ ผู้บรรเลงจึงต้องมีพื้นฐานจังหวะที่มั่นคง จังหวะฉิ่งแบ่งออกเป็น จังหวะฉิ่งปกติ และจังหวะฉิ่งพิเศษ ในที่นี้จะกล่าวเพียงจังหวะปกติ จังหวะฉิ่งปกติ มีดังนี้

อัตราจังหวะสามชั้น							
----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ	----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ
อัตราจังหวะสองชั้น							
--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ
อัตราจังหวะชั้นเดียว							
-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ	-ฉิ่ง-ฉับ

จากภาพ จะเห็นได้ว่าอัตราจังหวะสามชั้น เป็นอัตราจังหวะที่ช้าที่สุด

– **จังหวะหน้าทับ** คือ จังหวะกลองที่ใช้ตีกำกับจังหวะในเพลงต่างๆ มาจากคำว่า “ทับ” ที่หมายถึง เครื่องดนตรี ช่วยกำหนดวรรคตอนของเพลงทำให้เพลงสมบูรณ์มากขึ้น จังหวะหน้าทับ แบ่งได้หลายประเภท คือ หน้าทับสามัญ หน้าทับภาษา หน้าทับเฉพาะประเภท หน้าทับเฉพาะเพลง ตัวอย่าง

• หน้าทับสามัญ

หน้าทับ**ปรบไ้** สำหรับบรรเลงด้วยกลองแขกและโทนรำมะนา

สามชั้น

จังหวะฉิ่ง							
----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ	----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ
จังหวะหน้าทับ							
- - ทั้งติง	ทั้งติงโจ๊ะจ๊ะ	- - โจ๊ะจ๊ะ	- - โจ๊ะจ๊ะ	----	- - โจ๊ะจ๊ะ	- - โจ๊ะจ๊ะ	- - โจ๊ะจ๊ะ
- ติง - ติง	- ทั้งติงทั้ง	ติงทั้ง-ติง	- - โจ๊ะจ๊ะ	- ติง - ทั้ง	- ติง - ติง	- ทั้ง - ติง	ทั้งติง - ทั้ง

ตัวอย่างเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงจังหวะหน้าทับ

กลองแขก

กลองสองหน้า

โทนรำมะนา

แบบฝึกหัดเรื่อง โน้ตดนตรีไทย

1. เติมชื่อโน้ต หรือ ตัวย่อของโน้ต ลงในช่องว่างต่อไปนี้

1.1 โด =

1.2 = re

1.3 IS =

1.4 ลา =

1.5 ฟา =

1.6 = so

2. โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านบน (X) หมายถึง โน้ตที่มีเสียง.....

3. โน้ตดนตรีไทยที่มีจุดด้านล่าง (X) หมายถึง โน้ตที่มีเสียง.....

4. โน้ตดนตรีไทย 1 บรรทัด มี.....ห้องเพลง (ตอบเป็นตัวเลขอารบิก)

5. โน้ตดนตรีไทย 1 ห้องเพลง มี.....จังหวะ (ตอบเป็นตัวเลขอารบิก)

6. ให้นักเรียนเขียนโน้ตดนตรีไทย โดยเขียนโน้ต ด ในจังหวะดังต่อไปนี้

6.1 จังหวะที่ 2 และ 4 จังหวะอื่นให้ใช้เครื่องหมายขีด (-)

6.2 จังหวะที่ 2,3,4 จังหวะอื่นให้ใช้เครื่องหมายขีด (-)

7. ให้นักเรียนเขียนโน้ตดนตรีไทย ดังต่อไปนี้

7.1 เขียนโน้ต ด ในจังหวะหนัก (จังหวะอื่นใช้เครื่องหมายขีด -)

7.2 เขียนโน้ต ล จำนวน 4 จังหวะ

7.3 เขียนโน้ต s ในจังหวะที่ 3, 4 (จังหวะอื่นใช้เครื่องหมายขีด -)

8. จังหวะฉิ่ง อัตราจังหวะ.....ชั้น เป็นอัตราจังหวะที่ช้าที่สุดของดนตรีไทย (ตอบเป็นตัวเลขอารบิก)

9. ให้นักเรียนเขียนบันทึกจังหวะฉิ่ง อัตราจังหวะสองชั้น จำนวน 2 ห้องเพลง

10. จังหวะกลองที่ใช้ตีกำกับเพลงต่างๆ ทางดนตรีไทย เรียกว่า จังหวะ.....

